

Ko dijak postane učitelj

When the pupil becomes the teacher

Se vam je zgodilo, da v kakšnem razredu niste in niste mogli doseči discipline? Meni se je to zgodilo pred tremi leti. V eni izmed paralelek splošnega gimnazijskega programa je bilo nekaj posameznikov, pri katerih nobena od tehnik vzpostavljanja discipline v razredu ni pomagala. Ni pomagalo opozarjanje, ni pomagalo počakati na tišino, ni pomagalo individualno sledenje dejavnostim skozi razred.

Veliko člankov na temo vzpostavljanja discipline v razredu sem prebral, se posvetoval s kolegi, brskal po svojih izkušnjah. Rešitve nisem našel, dokler nekega dne pri eni izmed ur neustrezno obnašanje dijakov ni doseglo vrelišča. Če sem prej dijakom nastavljal ogledalo, ki naj bi jim pomagalo uvideti resnost situacije, sem šel pri tej uri še korak dlje. Spomnil sem se samoupravnih dni, ki smo jih imeli v osnovni šoli. Vsak izmed nas je prevzel del učiteljevih nalog in opravil. Uro smo v dogovoru s profesorjem pripravili in izvedli, vpisali snov v dnevnik, vse. Kot pri izbiri izvajalcev za samoupravni dan sem vzel list s seznamom dijakov in časovni raspored ur oziroma snovi za prihodnje dni. Vsakemu dijaku sem dodelil snov, ki jo je namesto mene dobil za nalogo pripraviti drugim dijakom. Tako sem razmišljal: dokler ne bodo sami videli, koliko dela je vložnega v pripravo ene šolske ure, ne bodo razumeli niti pomena primerne vzdušja v razredu, niti vložnega dela učitelja, niti se ne bodo zavedali svojega nesprejemljivega vedenja.

Erik Vrčon

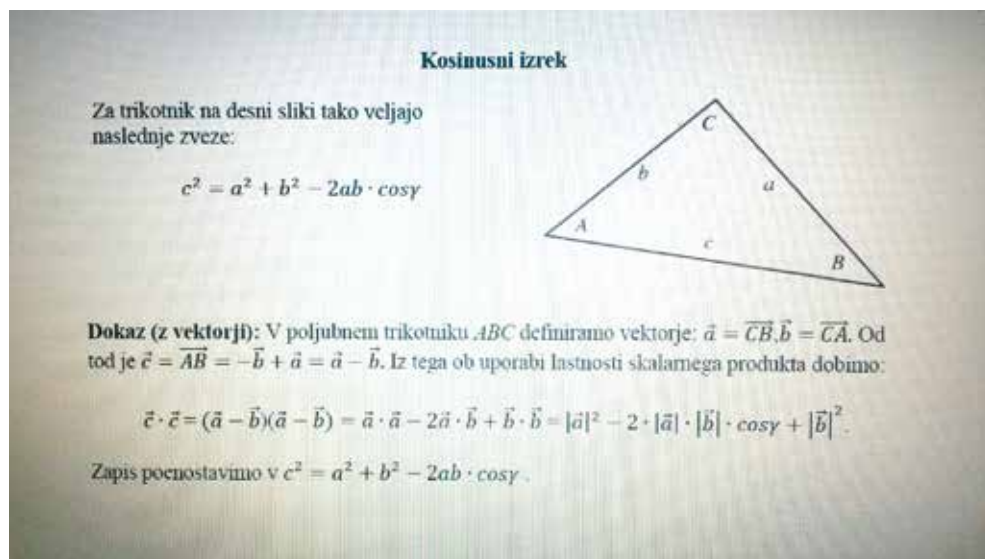
Gimnazija Tolmin

Prišla je ura, ko je prvi izmed dijakov med šolskimi počitnicami stopil z mano v stik po elektronski pošti. Odprl sem sporočilo in radovedno pregledal priloženo besedilno datoteko. V njej sem popravil strokovne in slovnične napake ter popravljeno datoteko poslal pošiljatelju. Pričakoval sem še kakšno vprašanje, vendar ga ni bilo. Tako je prišla tudi ura, ko je moral prvi dijak prevzeti moje mesto in za eno uro postati profesor.

Kot običajno sem se napotil do učilnice. Odklenil sem vrata, vstopil v razred, na katered odložil dnevnik, ga odprl na pravo uro, nič vpisal, šel v zadnjo klopi, sedel, pripravil zvezek in vse potrebno za matematiko ter čaikal. Na sebi sem čutil zvedave poglede sošolcev in opazoval presenečenje na »profesorjevem« obrazu. Ker je bil šok le prehud, sem prišel ponovno h katedru in »profesorju« razložil, kaj, kako in zakaj je treba vpisati v dnevnik. Počakal sem na vpis in se vrnil na svoje mesto v razredu. Med uro nisem klepetal, nisem motil pouka, nisem uporabljal

mobilnega telefona ne prenosnega računalnika, sem pa zastavljal »profesorju« vprašanja in ga z njimi usmerjal, rekel komu od sošolcev, naj bo tiho in podobno. Ob koncu ure sem se »profesorju« zahvalil za izvedeno uro in za seboj zaklenil razred. Take ure so se vrstile, dokler se ni v vlogi profesorja preizkusil zadnji dijak. Za primer prilagam sliko svoje običajne izpeljave kosinusnega izreka in sliko izpeljave kosinusnega izreka, kot sem jo zapisal v zvezek kot dijak.

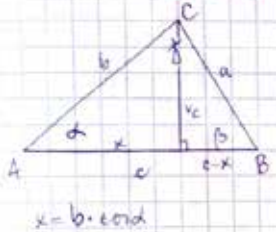
Lahko rečem, da se je disciplina dijakov povečala, saj so poslušali drug drugega in profesorju sošolcu niso želeli povzročati težav. Ker so vedeli, da bo naslednjič njihov profesor drug dijak, so želeli od trenutnega profesorja izvedeti vse, kar se je dalo. Lažje kot meni so sošolcu postavljali vprašanja v zvezi s snovjo, če česa niso razumeli. Dijak v vlogi profesorja je moral potem snov na drugačen način razložiti ponovno. Če je profesor pri uri povedal kaj hudo narobe, sem napako popravil z vprašanjem. Če sem pre-

[Slika 1] Moja običajna izpeljava kosinusnega izreka

Blaz
Konec
25.11.21.

6. Kosinusni izrek

$$x = b \cdot \cos \alpha$$

Izpeljava & dohvat:

$$a^2 = v_c^2 + (c-x)^2 \qquad b^2 = x^2 + v_c^2$$

$$v_c^2 = a^2 - (c-x)^2 \qquad v_c^2 = b^2 - x^2$$

$$a^2 - (c-x)^2 = b^2 - x^2$$

$$a^2 - c^2 + 2cx - x^2 = b^2 - x^2$$

$$a^2 + b^2 + 2cx = c^2$$

$$a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cos \alpha$$

$$b^2 = a^2 + c^2 - 2ac \cos \beta$$

$$c^2 = a^2 + b^2 - 2ab \cos \gamma$$

Kosinusni izrek

Uporaba:

- da se 3 stranice,
- da se 2 stranici in enim kotom.

U pravokotnem trikotniku kosinusni izrek preide v Pitagorin izrek.
 $\cos 90^\circ = 0 \Rightarrow a^2 = b^2 + c^2$

[Slika 2] Moj zapis dijakove izpeljave kosinusnega izreka

sodil, da je bila napaka manjša, da kakšnega tipa naloge nismo naredili, profesorja nisem prekinjal, ampak sem pri naslednji uri sam stvari postavil na svoje mesto in poskrbel za ustrezne vaje ob posamezni snovi.

Spremljati uro iz šolske klopi je bilo nenavadno. Videl sem stvari, ki jih izpred table ne bi. Zanimivo mi je bilo opazovati, kako se je vsak dijak spoprijel z izzivom, s snovjo, z govorom, z izpeljavo ure. Nekateri so za učence pripravili povzetke, nekateri fotokopije. Pri nekaterih sta me presenetili odraslo in samostojnost. Nekateri dijaki so snov razložili preprosteje, kot bi to storil jaz, nekateri manj

razumljivo, kot bi to storil jaz. Za nekaterimi je bilo popravkov veliko, za nekaterimi nič. Pripravljanje nekaterih dijakov je terjalo od mene veliko več dela kot moja priprava ure. Vendar se zaradi tega nisem jezil. Še zdaj sem vesel, da sem sprejel to pogumno odločitev.

Povem lahko, da se je vedenje dijakov pri urah popravilo. Zbranost je postala večja, disciplina boljše. Odgovornost do lastnega znanja je bila postavljena na višjo raven. Odnos dijak : profesor, ki je bil že prej dober, je postal še boljši. Za bogato izkušnjo smo bili bogatejši vsi. Za srečen konec je poskrbel še dober uspeh pisne naloge iz te snovi.